

DOI 10.18372/2786-5495.1.17315

УДК 371.322.4

Брославська Галина

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри математики та фізики,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради,

м. Харків, Україна

broslavska2010@gmail.com

PRES-ФОРМУЛА – СУЧАСНИЙ ІНТЕРАКТИВНИЙ ЗАСІБ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

***Анотація.** Розкрито PRES-формулу як сучасний інтерактивний прийому освітнього процесу. Висвітлено, що використання освітянами PRES-формули сприяє тому, що студенти навчаються коротко виражати свою думку та швидко показувати знання з вивченої теми.*

***Ключові слова:** рефлексія, моніторинг, інтерактивний засіб.*

***Annotation:** PRES-formula is revealed as a modern interactive approach to the educational process. It is highlighted that the use of the PRES formula by educators contributes to the fact that students learn to briefly express their opinion and quickly show knowledge of the studied topic.*

***Key words:** reflection, monitoring, interactive means.*

Для того, щоб освітній процес був ефективним, необхідна постійна комунікація між тими, хто є учасниками даного процесу, - викладачами та здобувачами освіти.

Саме активне спілкування надасть можливість педагогу:

- зрозуміти, як студенти знають матеріал певного освітнього компоненту;

- виявити, які проблеми у здобувачів освіти існують під час застосування вивченого ними на практиці, під час проведення експерименту, здійснення дослідження тощо.

Автор вважає, що для контролю якості знань у здобувачів освіти не завжди доцільно:

- здійснювати опитування домашнього завдання на наступному занятті;
- часто проводити самостійні (контрольні) роботи, робити тестування.

Будь-яку перевірку педагогом вивченого матеріалу студенти не повинні сприймати як «караючий меч», а розуміти, що перевірка здійснюється для моніторингу результативності освітнього процесу.

Сьогодні проблемою більшості науково-педагогічних працівників є не розуміння ними того, що не все можна оцінити виставленими балами. Їх кількість не показує нам рівень аналітичного, логічного мислення здобувачів освіти чи досягнення певного виховного моменту проведеного заняття.

Метою нашої роботи є розкриття застосування в освітньому процесі таких технологічних інструментів, які були б спроможні забезпечити оперативний моніторинг якості одержаної студентами інформації, створити оптимальні умови для рефлексії здобувачів освіти.

Відомо, що рефлексія – це діяльність людини, спрямована на осмислення власних дій, самопізнання, розкриття духовного світу індивідуума. Зміст рефлексії визначається розумінням особистістю необхідності поєднання теорії та практики, розвитку її культурних цінностей.

Вивчивши наукову літературу та дослідження проведені науковцями в даному напрямку, нами було виявлено недостатність потрібних для педагогів ефективних технологічних засобів та методик, спрямованих на творче застосування здобувачами освіти наявних у них знань [1; 2].

Розв'язати дану проблему дозволяє інтерактивний засіб, який деякі викладачі називають ПОПР-формулою, інші – ПОПС-формулою. Завдяки йому здобувачі освіти навчилися вміло виражати свою думку, вести дискусії, прислухатися та аналізувати твердження інших. Даний засіб створив та

використав під час освітнього процесу професор із ПАР Дейвід Маккойд-Мейсон, він назвав його «Position-Reason-Explanation or Example-Summary formula», тобто «PRES-formula» [3, с. 25]. Якщо перекласти з англійської мови на українську мову кожне слово назви, отримаємо:

- Position – позиція (відображається точка зору людини);
- Reason – обґрунтування (доводиться власна думки щодо обраної позиції);
- Explanation – пояснення (представляються факти, приклади для підтвердження правильності доведення);
- Example-Summary – результат (робиться висновок).

Щоб оминати розбіжності у назвах даного інтерактивного прийому, автор у подальшому називатиме його PRES-формулою.

Значимість цього технологічного засобу полягає в тому, що дозволяє здобувачам освіти коротко та всесторонньо виразити власну думку та судження, показати свої знання з вивченої теми.

Для того, щоб дізнатися наскільки якісно знають студенти новий матеріал, педагоги застосовують PRES-формулу. Вона дає можливість викладачам оцінити як добре та вільно володіє матеріалом певної дисципліни здобувач освіти, наскільки зрозумів і вивчив він його. Даним прийомом освітяни користуються також для того, щоб зменшити необхідну кількість часу для проведення опитування та виконання самостійних робіт, тестування тощо.

Хочемо звернути увагу усіх, кого цікавить даний засіб, що перед використанням PRES-формули (для здійснення рефлексії здобувачів освіти) необхідно буде педагогу запропонувати початкові слова (речення), які продовжуватимуть опитувані.

Перше речення (позиція) повинно починатися такими словами:

«Я вважаю, що...».

Наступне речення (пояснення, обґрунтування (пояснення) своєї думки) починається зі слів:

«Тому, що ...».

Третє речення (орієнтоване на вміння довести правильність власного твердження на практиці) починається словами:

«Я можу це довести на такому прикладі ...».

Останнє (четверте) речення (висновок, судження, результат доведення) починатиметься такою фразою: «Виходячи із цього (з вищесказаного мною), можу зробити висновок про те, що...».

У даному, запропонованому нами, варіанті цей прийом буде технологічним, ефективним і результативним.

Наприклад. Під час вивчення фізики, а саме теми «Сила тертя», здобувачка освіти 1-го курсу коледжу давала наступні відповіді:

- Я вважаю, що знати про силу тертя нам усім необхідно.

- Тому, що завдяки цій силі люди, тварини, транспорт можуть переміщуватися, речі не вислизують із рук, утримується коріння рослин у ґрунті, залишається слід крейди на дошці тощо.

- Можу свої судження довести такими прикладами:

1. Для збільшення сили тертя, щоб людина менше ковзала по поверхні, яка вкрита шаром льоду, і не травмувалася, на сходи, по яких вона ходить, або на підошву її взуття, наклеюють антиковзні накладки. Вони збільшують тертя між дотичними поверхнями тіл (між ними - велика кількість нерівностей, які під час руху чіпляються одна за одну).

2) Щоб зменшити силу тертя профілі сучасних літаків, підводних човнів, автомобілів роблять обтічної форми.

- Виходячи із вищесказаного мною, можу зробити висновок про те, що сила тертя є важливою у житті та діяльності людини. Вона потрібна тваринам, рослинам, які оточують нас.

Для того, щоб задати загальний напрямок рефлексії здобувачів освіти, доцільно педагогу в першому реченні використати більшу кількість слів, які допоможуть студентам визначитись із темою комунікації.

Наприклад.

«Я вважаю, що вага тіла ...»

«На мою думку, про дефект мас ...» тощо.

Бачимо, що використання викладачами PRES-формули на заняттях дає можливість їм за невеликий інтервал часу дізнатися про ступінь:

- розуміння та знання студентами матеріалу освітнього компоненту;
- усвідомлення ними процесів, що відбуваються навколо нас;
- оцінки того чи іншого явища, події, факту;
- уміння здобувачами освіти розкривати власні думки та ідеї, відстоювати свої бачення, вподобання.

У результаті такого експрес-опитування ми отримуємо діагностику, моніторинг якості знань наших студентів.

Також хочемо відмітити, що під час застосування PRES-формули ми:

- пропонуємо здобувачам освіти поетапний план відповіді;
- відразу попереджаємо опитуваного про те, що відповідь повинна бути не «визубрений матеріал», а розкриття власного розуміння його: «Я вважаю, що...» або «Мені здається, що...», «Я думаю, що...», «На мій погляд...».

Використання педагогами на заняттях PRES-формули, як інтерактивного засобу зворотнього комунікативного зв'язку, сприяє:

- розкриттю сучасної проблеми освіти, а саме – не вміння більшості студентів виражати свою думку, доводити наявність у них знань;
- появі у здобувачів освіти бажання більш глибоко знати матеріал певного освітнього компоненту, за можливості – повторювати його.

На відміну від тестової форми контролю, в якій часто присутній фактор випадковості, знаходження правильної відповіді, інтуїції або везіння, дана формула виявляє більш наглядно існуючі прогалини у знаннях опитуваних, сприяє можливості прослухати іншим студентам пройдений матеріал, який буде розповідати бажаючий чи обраний здобувач освіти повторно.

Список використаних джерел

1. Гринь Д. Методика використання інформаційних технологій у початковій школі. URL:

https://www.cuspu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4734:metodyka-vykorystannya-informatsiynykh-tekhnologiy-u-pochatkoviy-shkoli&catid=375&Itemid=1587&lang=en

2. Степанов В. П. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі. URL:

<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/12006/1/Методика%20використання%20інформаційних%20технологій.pdf>

3. Полудьонна Н.С. Інтерактивні методи навчання як засіб формування професійних вмінь фахівців за спеціальністю «право» та «правоохоронна діяльність». *Педагогічні науки*. № 5/1 (26), травень 2019 р. С. 23-27.